

Asia: VN/27997/2023

Lausuntopyyntö Kansallisesta ruokastrategiasta 2040

Luku 3.1: Reiluus ja kannattavuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1: Kannattavuus ja reiluus

Luonnontuotealasta odotettu vuosikymmeniä kasvua ja uusia innovatiivisia tuotteita, mutta yritykset eivät vaikuta kasvavan ja moni yrittäjä lopettaa käytännön haasteisiin, joita alaan liittyy. Tarvitaan aitoja ja konkreettisia toimenpiteitä, joilla aloittavien ja kehittävien mikroyritysten toimintaa helpotetaan ja raivataan kasvun esteitä. Maatalouden keskittymisen ja kasvavien yksikkökojen sijaan on pystyttävä luomaan malli, jossa pienemmät pinta-alat ja tilakoot saadaan kannattaviksi ja käyttökelpoisiksi myös pohjoisessa. Elinkeinoammattikalastuksen osalta on huomioitava, että rannikkoalueen lisäksi kaupallista kalastusta tapahtuu mm. Lapin suurilla järvillä.

Strateginen tavoite 1: Arvonlisä jakautuu aiempaa tasaisemmin ruokaketjussa

Huomioita ja havaintoja

Raaka-aineen tuottajat ja luonnontuotteiden kerääjät ovat liian heikossa asemassa suhteessa tuontiin sekä ruokateollisuuteen, tukkuihin ja vähittäiskauppaan. Tarvitaan toimenpiteitä, joilla tuottajat ja kerääjät saadaan vahvempaan asemaan suhteessa ostajiin tai ostajakunnan rakenteeseen ja heterogeenisyyteen pitäisi pystyä vaikuttamaan.

Strateginen tavoite 2: Ruokavienti ja kansainvälinen kilpailukyky kasvaa

Huomioita ja havaintoja

Erinomainen tavoite, panostukset täytyy kohdistaa suurien määrien sijaan erikoistuotteisiin, laatuun ja innovatiivisiin menetelmiin. Kestävässä tuotannossa on muistettava myös kotimaiset villikalat ja niiden hyödyntäminen ja jalostaminen vientituotteiksi.

Strateginen tavoite 3: Ruoka-ala on houkutteleva ja reilu

Huomioita ja havaintoja

Ruoka-alan houkuttelevuuteen ja reiluuteen liittyy vahvasti alan ansaintamahdollisuudet suhteessa riskeihin ja työmäärään. Ansaintalogiikka on saatava toimimaan, tuottajien työmäärä

inhimillisemmälle tasolle ja ruokaketjun alkuosa on saatava kattavammin mukaan TKI-kokeiluihin alan houkuttelevuuden lisäämiseksi.

Strateginen tavoite 4: Tuotantoeläinten hyvinvointi lisääntyy ja lisää väliotsikko

Huomioita ja havaintoja

On syytä kiinnittää huomiota myös korkealaatuiseen ja tasokkaaseen käsittelyyn elinkeinoammattikalastuksessa, jossa ketju saaliista myyntituotteeksi vaatii erityistä huolellisuutta ja ammattitaitoa

Strateginen tavoite 5: Reilu datatalous luo arvoa ruokajärjestelmään

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.2: Huoltovarmuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2: Huoltovarmuus

Huoltovarmuus ja aluekohtainen omavaraisuuden kasvattaminen tarvitsevat suurempaa huomioita ja kannusteita ruokatuotannon lisäämiseksi.

Strateginen tavoite 1: Riskienhallinta vahvistuu ruokajärjestelmässä

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Ruuantuotannon jatkuvuus turvataan

Huomioita ja havaintoja

Jatkuvuuteen ja sukupolvenvaihdoksiin/omistajanvaihdoksiin etenkin Itä- ja Pohjois-Lapissa tarvitaan erityistä lainsäädäntöä tai muuta rahoituksen ohjausta, koska pankit eivät rahoita tällaisia kohteita tai rahoituksen ehdot ovat kohtuuttomat

Strateginen tavoite 3: Tuotantopanosten omavaraisuusaste nousee

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.3: Luonnon kantokyky

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.3. luonnon kantokyky

Laiduntamiseen liittyen on hyvä huomioida myös erilaiset laiduntajat ja niiden mahdollisuudet ylläpitää laiduntamalla myös maaseudun monimuotoista maisemaa ja kasvattaa alueen viihtyisyyttä ja lajistoa ja tätä kautta arvostusta ja vetovoimaa. Erityisen tärkeää on kantaa huolta ja osoittaa toimenpiteitä myös vesistöjen kuntoon ja kantokykyyn.

Strateginen tavoite 1: Ruokaketjun ilmastovaikutukset vähentyvät

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Luonnon monimuotoisuus lisääntyy ja luonnontila paranee

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 3: Ravinnepäästöt vähentyvät ja peltojen vesitalous paranee

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.4: Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.4. Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

Kotimaisuuden ohella on hyvä ottaa tavoitteeksi mahdollisimman suuressa määrin lyhyet toimitusketjut ja mahdollisimman vähäisellä käsittelyllä olevat raaka-aineet

Strateginen tavoite 1: Kotimaisten elintarvikkeiden käyttö lisääntyy ja ymmärrys ruokajärjestelmästä vahvistuu

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Mahdollisuus terveelliseen ruokaan lisääntyy

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 3: Ruoka on osa rikasta ja elävää ruokakulttuuria

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 4: Yhteisöllisyys ruuan ympärillä kasvaa ja vahvistaa hyvinvointia

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 4: Kehitettävät valmiudet

Huomioita ja havaintoja lukuun 4 Kehitettävät valmiudet

Eriytynyt painotus siihen, että hallinto toimisi aktiivisena mahdollistajana ja muutoshalukkuuden käynnistäjänä. Siiloutumisen sijaan toimialoja ja hallintokuntia läpileikkaavia toimia

Muuta kommentoitavaa

Muita huomioita strategiasta.

Koko Suomen valtakunnallisessa ruokajärjestelmässä tulee muistaa kalan osuus kokonaisuudesta. Suomessa kalastettiin ja viljeltiin kalaa yhteensä 143 miljoonaa kiloa vuonna 2023. Kokonaislukuun kuuluu sisä- ja merialueen kalastus, vesiviljely ja vapaa-ajan kalastuksen saaliit. Merikalastus on suurin osuus. Sisävesien kaupallisen kalastuksen ilmoitetut saaliit vain 4,9 milj. kg. Todellinen luku on varmasti suurempi, saalismäärien ilmoittaminen ontuu. Vapaa-ajan kalastuksen saaliit, arvio jopa 1/3 kotimaassa kulutetusta kalasta.

Vertailun vuoksi Suomessa tuotettiin naudanlihaa 87 milj. kg ja sianlihaa 161 milj. kg vuonna 2024

Mikkola Johanna
Leader Pohjoisin Lappi ry - Toiminnanjohtaja